

NACIONALNI PROTOKOLI AKTIVNOSTI ZDRAVSTVENE IN BABIŠKE NEGE

naziv **TUBERKULINSKI KOŽNI TEST (Mtx test)**

koda **19.06**

Ključne besede: **tuberkulin, test za odkrivanje okužbe s tuberkuloznim bacilom**

Namen aktivnosti:

Pravilno izveden Mtx test in pravilno odčitana kožna reakcija, pravilno dokumentiranje (sledljivost), informiran bolnik

Potrebni pripomočki:

- voziček za diagnostično terapevtske posege
- tuberkulinski pripravek PPD RT 23 – 2 E.
- alkoholni robčki
- sterilna brizgalka (1 ml razdeljen na 100 enot)
- sterilna igla za aspiriranje
- sterilna igla 0,45 x 13 mm za aplikacijo pripravka
- zbiralnik za ostre predmete
- zaščitne rokavice
- razkužilo za roke

Predvideni čas izvajanja protokola (aktivnosti):

5 - 10 min

Skrbnik protokola aktivnosti zdravstvene in babiške nege:

Sekcija MS in ZT v pulmologiji

Potrebno število oseb za izvedbo aktivnosti:

1

odgovorna oseba protokola:

Marjana Bratkovič

omejitve, pripombe

Aktivnost ZBN lahko izvede:

bolničar	NE
tehniki zdravstvene nege	NE
diplomirana medicinska sestra	DA
diplomirana babica	NE

NACIONALNI PROTOKOLI AKTIVNOSTI ZDRAVSTENE IN BABIŠKE NEGE

Izvedba aktivnosti zdravstvene nege:

1.	Medicinska sestra pacientu razloži postopek..
2.	Preveri pravilo 10 P
3.	Medicinska sestra si razkuži roke. V določenih primerih uporabi zaščitne rokavice (glej navodila za uporabo rokavic).
4.	Pacienta namesti v udoben položaj. Levo roko položi vodoravno na trdo podlago, tako da je v komolcu blago upognjena.
5.	Mesto aplikacije razkuži z alkoholnim robčkom in počaka, da se posuši.
6.	Z iglo za aspiriranje posrka v brizgalko tuberkulinski pripravek, natakne iglo za injiciranje in izbrizga toliko vsebine, da iztisne zrak skozi iglo. Ker se pripravek adsorbira na steno brizgalke, ga aplicira takoj, ko ga navleče.(1)
7.	Tuberkulin aplicira intradermalno tik pod samo površino epidermisa, v levo podlaht, 10 cm od komolca, na mejo med volarno in dorzalno stranjo (glej sliko 1). (1)
8.	Injicira 0.1 ml v blago napeto kožo pod kotom 10 – 15 ° z lumnom igle obrnjenim navzgor. S konico igle dvigne kožo, brizgalko pa prisloni ob kožo tako, da kot med njima izgine. Prodre med plasti kože, počasi vbrizga pripravek. Tako nastane mehurček v velikosti 6 – 10 mm (glej sliko 3). (1)
9.	Tuberkulin ob aplikaciji ne sme iztekati.
10.	Če medicinska sestra pri izvedbi testa ni bila uspešna, ga takoj ponovi na drugem mestu, 5 cm oddaljenem, od mesta, kjer je poskusila prvič. (1)
11.	Pacienta opozori, da se bo lahko, po 48 – 72 urah, pojavila na mestu injiciranja rdečina in zatrdlina. Pomembno je, da mesta pri umivanju ne drgne, ne praska, da ne pride do vnetja.
12.	Brizgo in iglo zavrže v box za kužne predmete.
13.	Razkuži si roke.
14.	Poseg dokumentira.
15.	Test odčita po 72 urah. Rezultat izrazi v milimetrih, tudi v vrednosti 0 mm. Odčita največji prečni premer zatrdline, oziroma infiltrata in ne rdečine. Zabeleži tudi možne spremembe na koži: vezikula,

opombe:

<i>Zagotovi si njegovo sodelovanje.</i>
<i>Zagotovi varnostne ukrepe glede identitete bolnika in apliciranega pripravka.</i>
<i>Prepreči prenos okužbe.</i>
<i>Udobno nameščen pacient. Njegova roka bo med izvajanjem testa pri miru.</i>
<i>Zagotovi učinkovanje razkužila.</i>
<i>Zagotovi injiciranje tuberkulina in ne zraka.</i>
<i>Izogiba se mestu z razjedami, oteklina, poškodbami in vidnimi venami.</i>
<i>Po izvleku igle, mesta ne pokriva in ne briše.</i>
<i>Pregloboko injiciranje ali iztekanje tuberkulina onemogoča nastanek infiltrata.</i>
<i>Pacient bo poučen in bo sodeloval.</i>
<i>Prepreči poškodbo z ostrim predmetom.</i>
<i>Prepreči prenos okužbe.</i>
<i>Datum tuberkulinskega testiranja, Izdelovalec in LOT št. priprava, jakost tuberkulina, mesto injiciranja, podpis izvajalca in planiran datum čitanja kožne reakcije.</i>
<i>Test lahko odčita po 48 urah po naročilu zdravnika. Ali je test pozitiven ali negativen bo ocenil zdravnik.</i>
<i>Za čitanje reakcije potrebuje dobro svetlobo. Meri s plastičnim</i>

NACIONALNI PROTOKOLI AKTIVNOSTI ZDRAVSTENE IN BABIŠKE NEGE

16.	bulozne spremembe, nekroza, eritem, limfadenitis v pazduhi. Besed pozitiven, negativen, signifikanten, nesignifikanten se ne uporablja (glej sliko 2). (1)	<i>upogljivim prozornim ravnilom.(1)</i>
16.	Prvi način čitanja reakcije: s kazalcem drsi, oziroma palpira zatrdlino. S svinčnikom označi zunanje robove in izmeri največji prečni premer v milimetrih.(1)	<i>Drug način : s konico kemičnega svinčnika drsi proti začetku infiltrata z zunanje strani na eni in drugi strani, mesti označi in izmeri prečni premer.(1)</i>
17.	Ponavljajoče testiranje neinficirane osebe ne senzibilizira za tuberkulin. Pri okuženih osebah, pri katerih pa je reakcija z leti oslabela, pa takozvano dvostopenjsko testiranje ojača reakcijo. To imenujemo Booster fenomen.(3)	<i>Test ponavljamo na isti roki z isto koncentracijo tuberkulina 1 do 3 tedne po prvem testiranju.</i>
18.	Če je tuberkulin apliciran subkutano, se lokalna reakcija ne bo razvila temveč splošna vnetna reakcija s povišano telesno temperaturo in/ ali vnetjem ob starih TB lezijah.(1)	
19.	TST se ne izvaja v 3 mesečnem obdobju po cepljenju z živo vakcino.	
20.	Tuberkulinski pripravek hranimo pri temperaturi 2 – 8 °C. Pazimo, da ne zmrzne. Ne sme biti izpostavljen sončni svetlobi. Paziti moramo na rok uporabe. Tekočina mora biti bistra in brez barve.(1)	<i>V nasprotnem primeru pripravek zavržemo.</i>
21.	Uporabljamo Tuberkulin PPD RT 23 - 2 TE, Statens serum inštituta na Danskem.	<i>Rezultat testa vpišemo na terapevtsko listo in v cepilno knjižico.(glej prilogo 4)</i>
22.	Brizgo in igle ter ostali porabljen material se zavrže po navodilih za ravnanje z odpadki glede na posamezno ustanovo.	

Opombe, omejitve protokola:

-

Temeljna literatura:

1. Francis J. Curry National Tuberculosis Center, Institutional Consultation Services. Policy and Procedures for Tuberculosis Screening of Health-Care Workers. 1999, 14-52.
2. Up to date 2013. Tuberkulin skin testing. Na: www.uptodate.com. Datum dostopa: 15.12.2013
3. Menzies D. Interpretation of Repeated Tuberculin Tests: Boosting, Conversion, Reversion. Am J Respir Crit Care Med 1999; 159: 15-21.
4. <http://www.cdc.gov/TB/education/ssmodules/pdfs/Module3.pdf>
5. priloga 1,2,3,4

NACIONALNI PROTOKOLI AKTIVNOSTI ZDRAVSTENE IN BABIŠKE NEGE

	organ, ki izdaja sklep o ustreznosti:	številka sklepa:	datum:	odgovorna oseba:
sklep skrbnika nacionalnega protokola	Sekcija MS in ZT v pulmologiji	4K/2014	16.06.2014	<i>Lojzka Prestor</i>
I. sklep o ustreznosti nacionalnega protokola	Delovna skupina za nacionalne protokole ZBN	7/14	11.12.2014	<i>Majda Oštir</i>
II. sklep o ustreznosti nacionalnega protokola	Upravni odbor Zbornice Zveze	01/K27	14.12.2014	<i>Darinka Klemenc</i>
III. sklep o ustreznosti nacionalnega protokola	Razširjeni strokovni kolegij za zdravstveno nego pri MZ	05a/96-2015	14.01.2015	<i>Zdenka Kramar</i>

Dokument objavljen na spletni strani Zbornice – Zveze dne **02.02.2015**

Nacionalni protokol se uporablja najmanj do: **01.02.2017**